

# Fiyat Endeksi Atama İşlemi

"Genel Muhasebe/İşlemler/Fiyat Endeksi Atama" seçeneği üzerinden erişilir.

- "Hesap Tipi: Parasal Olmayan (Borç/Alacak)" olan hesapların hareketlerine endeks atanır. Ana hesap ve karşı hesap tek satırda girilmiş ise;
  - Ana hesapların endeks değeri muhasebe fişindeki "Endeks" kolonuna,
  - Karşı hesapların endeksi muhasebe fişindeki "Karşı Hesap Endeks" alanına atanır.
- "Muhasebe Onaylı" durumundaki fişler işleme dahil edilir.
- "Enflasyon Dışı" ve "Hesaplama Dışı" işaretli olan hareketlere endeks ataması yapılmaz. Daha önce atanmış bir endeks varsa değeri korunur.
- "Kapanış, Enflasyon muhasebesi" türündeki muhasebe fişleri işleme dahil edilmez.
- "Açılış" türündeki fişlerde endeks değeri varsa işlem sırasında bu değer korunur.

## "Fiyat Endeksi Atama" işlemi tetiklendiğinde;

- "Hesap Kodu" filtresinde seçili hesapların,
  - "İşlem Grubu" yöntemine göre
  - "Tarih Aralığı" filtresinde belirtilen tarihlerdeki hareketlerine "Endeks" ataması yapılır.
- Endeks atama "Sistem Ayarları/Öndeğer ve Parametreler/Genel Muhasebe/Parametreler/Genel/Enflasyon Muhasebesi İşlemlerinde Kullanılacak Endeks" parametresinde seçili endeks türü dikkate alınarak yapılır.
  - Atanacak endeks hesaplaması "İşlem Grupları" filtresinde yapılan seçime göre belirlenir.

### A. Muhasebe İşlemleri (Girişler)

"Muhasebe İşlemler (Girişler)" işlem grubuna göre endeks atanırken "Parasal Olmayan (Borç/Alacak)" tipindeki hesapların giriş hareketleri için;

- "Sistem Ayarları/Öndeğer ve Parametreler/Genel Muhasebe/Parametreler/Genel/Atanacak Fiyat Endeksi" parametresi değerine bakılır. Parametre değeri;
  - Ay Sonu Endeksi : Hareket tarihindeki ayın endeksi alınır.
  - Aylık Ortalama Endeks : Hareket tarihindeki ay ve hareket tarihinden bir önceki ayın fiyat endeksinin ortalaması alınır.
- Karşı hesap bağlantısı olmayan hesaplar işleme dahil edilir.
- Hesabın tipi ile aynı olan hareketlerine endeks atanır. Örneğin, "Parasal Olmayan (Borç)" tipindeki hesapların "Borç" yönlü hareketlerine endeks atanacaktır.

**Örneğin;** Atanacak Fiyat Endeksi: Aylık Ortalama Endeks seçili iken yapılacak hesaplama aşağıdaki gibidir.

|        | Aralık (2022) | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs |
|--------|---------------|------|-------|------|-------|-------|
| Endeks | 980           | 1000 | 1100  | 1200 | 1300  | 1400  |

Aşağıdaki hareketler için "Girişler" yönteminde endeks ataması yapılsın.

| Tarih      | Hesap Kodu | Hesap Tipi               | Borç  | Alacak | Endeks                            |
|------------|------------|--------------------------|-------|--------|-----------------------------------|
| 04.01.2023 | 252        | Parasal Olmayan (Borç)   | 2.000 | -      | $(1000+980)/2 = 990$              |
| 24.01.2023 | 102        | Parasal                  | -     | -      | Parasal old. için endeks atanmaz. |
| 13.02.2023 | 110        | Parasal Olmayan (Borç)   | 3.500 | -      | $(1100+1000)/2 = 1050$            |
| 07.03.2023 | 153        | Parasal Olmayan (Borç)   | 1.800 | -      | $(1200+1100)/2 = 1150$            |
| 16.04.2023 | 180        | Parasal Olmayan (Alacak) | -     | 4.100  | $(1300+1200)/2 = 1250$            |

### B. Muhasebe İşlemleri (Çıkışlar)

- "Muhasebe İşlemler (Çıkışlar)" işlem grubuna göre endeks atanırken, "Parasal Olmayan (Borç/Alacak)" tipindeki hesapların çıkış hareketlerinin ilişkili olduğu giriş hareketlerine ait endekslerin ağırlıklı ortalaması alınır.
- Çıkışların endeks hesaplamasından önce;
  - "Giriş/Çıkış Hareketlerini İlişkilendir" işlemi çalıştırılarak çıkışların, giriş hareketleri bulunmalıdır.

- Girişlerin endeksi "Muhasebe İşlemleri (Girişler)" yöntemiyle hesaplanmış olmalıdır.
3. Karşı hesap bağlantısı olmayan hesaplar işleme dahil edilir.

**Örneğin;** Endeks değerleri aşağıdaki gibi olsun.

|        | Aralık (2022) | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs |
|--------|---------------|------|-------|------|-------|-------|
| Endeks | 980           | 1000 | 1100  | 1200 | 1300  | 1400  |

12.05.2023 tarihli 2.500,00 TL tutarındaki çıkış hareketinin ilişkili olduğu giriş hareketleri aşağıdaki gibi olduğunda hesaplanacak endeks değeri;

| Tarih      | Hesap Kodu | Hesap Tipi             | Borç  | Alacak | Endeks                                                 |
|------------|------------|------------------------|-------|--------|--------------------------------------------------------|
| 24.03.2023 | 153        | Parasal Olmayan (Borç) | 1.800 | -      | $(1200+1100)/2 = 1150$ "Muhasebe İşlemleri (Girişler)" |
| 17.04.2023 | 153        | Parasal Olmayan (Borç) | 700   | -      | $(1300+1200)/2 = 1250$ "Muhasebe İşlemleri (Girişler)" |
| 12.05.2023 | 549        | Parasal Olmayan (Borç) |       | 2.500  | $(1.800+700)/[(1.800/1150)+(700/1250)] = 1176,65$      |

### C. Muhasebe İşlemleri (Karşı Hesaplar)

Parasal olmayan hesaplarda "Muhasebe İşlemleri (Karşı Hesap)" endeks ataması işlemi başlatıldığında;

1. Karşı hesap bağlantısı olan hesaplar işleme dahil edilir.
2. Hesabın tipi ile aynı olan hareketlerine endeks atanır. "Parasal Olmayan (Borç)" tipindeki hesapların "Borç" yönlü hareketlerine endeks atanacaktır.
3. Endeks değeri, aynı fişteki karşı hesap hareketlerinin ağırlıklı ortalaması ile hesaplanır.
4. "Giriş/Çıkış Hareketlerini İlişkilendir" çalıştırılmış gibi hesabın tipi ile farklı olan hareketlere endeks atanır.
5. Giriş hareketleri ile karşı hesapların hareketleri FIFO'ya göre eşleştirilir.

**Örneğin;** "Parasal Olmayan (Borç)" tipindeki 621 hesabının karşı hesapları "Parasal Olmayan (Alacak)" tipindeki 153.01 ve 153.02 hesapları olsun.

Endeks değerleri aşağıdaki gibi olsun.

|        | Aralık (2022) | Ocak | Şubat | Mart | Nisan | Mayıs |
|--------|---------------|------|-------|------|-------|-------|
| Endeks | 980           | 1000 | 1100  | 1200 | 1300  | 1400  |

| Tarih      | Hesap Kodu | Borç    | Alacak  | Endeks                                                     |
|------------|------------|---------|---------|------------------------------------------------------------|
| 01.02.2023 | 153.01     | -       | 100.000 | 1050                                                       |
| 03.03.2023 | 153.02     | -       | 50.000  | 1150                                                       |
| 04.03.2023 | 621        | 125.000 | -       | $(100.000+25.000)/[(100.000/1050) + (25.000/1150)] = 1068$ |
| 03.04.2023 | 153.01     | -       | 50.000  | 1250                                                       |
| 05.04.2023 | 621        | 75.000  | -       | $(25.000+50.000)/[(25.000/1150)+(50.000/1250)] = 1215$     |

**Önemli Not:**

1. Karşı hesabı olan hesabın da karşı hesabı olması durumunda (621 in karşı hesabı 153, 153 ün karşı hesabı 549) fiyat endeksi atama işlemine hiyerarşik sıralamada devam edilir. En tepeden en aşağıya doğru her bir hesabın giriş/çıkış hareketlerine endeks atanır.
2. Karşı hesap ilişkilerinde döngüsel bir yapı olması durumunda (621 in karşı hesabı 153, 153 ün karşı hesabı da 621) endeks atanmaz.